

Susqueda, terror gironí

Text > MIRACLE SALA

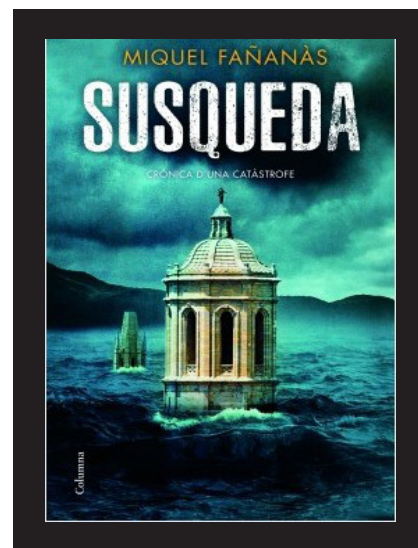
El pantà de Susqueda impressiona. Per l'entorn feréstec, pel coll estret on s'enclava la presa, d'alçària vertiginosa, per la carretera que hi porta, solitària i minsa, plena de revolts i esllavissades, i darremament pel misteri dels dos joves assassinats l'agost del 2017. Tècnicament, ja des que fou cobert d'aigua, el pantà de Susqueda ha alimentat hipòtesis científiques i rumorologia. Miquel Fañanàs aprofita aquest material per imaginar el trencament de la presa, que inunda la vall del Ter fins a Girona i l'embocadura del riu l'any del seu cinquantè aniversari.

Som a l'octubre del 2018. Al mur de la presa es produeix una esquerda que sembla insignificant, provocada per un moviment sísmic de magnitud 5,1 (un grau que, segons l'autor, no derroca edificis però causa esclatxes, just per aconseguir el suspens). Aquest és el desencadenant del desastre, a partir del qual assistim a múltiples escenaris i reaccions, tant de l'esfera pública com privada. El ritme de la prosa de Fañanàs és trepidant, i ens costa deixar un capítol a mitges, perquè sentim en la pròpia pell la urgència de les decisions, en alguns casos encaminades més a evitar el pànic que a prevenir la catàstrofe. Triar una opció o una altra davant la imminència de l'esfondrament marcarà la continuïtat de la vida o el seu final. Les actituds de les autoritats i les

persones afectades recorden cròniques d'altres episodis desgraciats en què es conviu amb l'amenaça i el perill creixents (*Els darrers dies de Pompeia, Titanic...*).

Per a la seva novel·la, Fañanàs repesca, primer de tot, el relat *Susqueda* (finalista del premi Casero del 1981 i publicat el 1983), en el títol, en algunes trames i en la seqüència cronològica de la tragèdia. Fins i tot esmenta, en un joc metaliterari, la transmissió radiofònica que se'n va fer, imitant *La guerra dels mons*, d'Orson Welles, i l'alarmisme que en va derivar. També recorre a un personatge habitual a les seves obres, el periodista Oriol Rovira, bloguer i analista escèptic a través del qual es propicia el tractament crític de temes actuals, com la política, l'especulació, el rigor informatiu, etc. Així mateix, l'obra ens regala referències a personatges gironins ben reals, com algun llibreter o futbolista.

Fañanàs s'ha informat bé de les condicions tècniques de la presa i les conseqüències d'un sisme hipotètic. El seu relat és, doncs, versemblant: estudis científics revelen que, en cas que el pantà, bo i ple, patís un esfondrament, engoliria el curs del Ter i arribaria al primer graó de les escales de la catedral de Girona. Malgrat tot, no cal patir: la presa (tot i que va ser l'única que Franco no va inaugurar personalment

FAÑANÀS, Miquel.
Susqueda. Barcelona:
Columna, 2018. 304 p.

per les polèmiques sobre el risc de la seva ubicació) es manté ferma i segura. «Però jo la faré caure», etzibà l'autor als pèrits de la companyia elèctrica en la seva visita als intestins de la construcció.

Susqueda aconsegueix desvetllar la nostra por primigènia. Llegiu-la, que us farà perdre més d'una migdiada, i després aneu a la presa. Tic-tac, tic-tac... Ja no dormireu mai més tranquils.

L'home madur immadur es mira al mirall

Text > MIREIA LLEÓ

Francesc Ten (Calella, 1968) es mou entre la literatura, el teatre i la gestió cultural, des del vessant polític. El llibre *L'hmi* s'obre amb una citació del filòsof Josep M. Esquirol. Què hi ha darrere d'aquest títol? Hi ha un poeta que arriba a la cinquantena i s'atura per fer balanç i mirar-se al mirall. L'home madur immadur («L'hmi») pensa la vida viscuda i, amb paraules d'Esquirol, s'adona que allò que abastem i allò que s'escapa, el visible i l'invisible, el mateix i l'altre, formen part de l'existència. El llibre s'articula en

un poema llarg, més narratiu i èpic, que entra en diàleg amb un poema més líric, que neix de la proposta principal i, de manera fracturada, va emergint. Francesc Ten s'expressa amb aquesta doble clau. Un llarg poema en tercera persona i sense cap signe de puntuació, com el pensament que es va articulant, que comença presentant el personatge: «L'home madur immadur | ara puja ara baixa | de la vorera [...] i el matí la tristesa | del pensament el supera. | Saberut escriu al marge [...]» i, llavors, entra en escena la

primera persona, un desdoblament de la veu poètica: «Callaria si pogués explicar | clarament tota la infelicitat | d'avui. No puc. Ni callo ni la por | traspua prou per les teles i els fulls [...]». El llibre transita entre ressons filosòfics referents a la condició humana, com ara «Què diríem que és | més propi dels homes | i dones: memòria | o oblit?; amagar | o perdre; trobar? | comprendre, escriure?», i l'escriptura, l'amor, l'art. La cultura com a consol i bàlsam: «Intenta empitjorar de la millor | manera refugiat a la cultura |